

Hayriye ÜNAL ile Söyleşi

Konuşan:
Dinçer EŞİTGİN

Şair, eleştirmen. 6 Ekim 1973 doğumlu. Muğlalı. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara’da tamamladı. 1997’de ODTÜ Matematik Bölümü’nden mezun oldu. Çeşitli işlerde çalıştı. 2004’ten sonra düzeltmenlik yaptı. *Hece* dergisinin yayın kurulundadır.

Yazı hayatına 1997’de *Hece* dergisinde İngilizceden çeviriler yaparak başladı. Yazı çalışmalarını, özellikle modern Türk şiiri üzerine yoğunlaştırdı. 1997’den beri şiirlerini edebiyat dergilerinde yayımlamayı sürdürüyor. Birçok edebiyat dergisinde, ortak kitapta ve daha seyrek olmak üzere elektronik dergilerde eleştiri yazdı. Hayriye Ünal, şiir ve eleştiri yazmanın yanı sıra poetik görüşlerini “çoksesli şiir poetikası” adı altında kitaplaştırdı. 2010’da *Gerekli Açıklama* adlı şiir kitabı TYB tarafından Yılın Şiir Kitabı seçildi.

Eserleri:

Şiir: *Saçları Vardır Aşkın* (2000, Dergâh Y.); *Âdemin Kızlarından Biri* (2003, Birun Y.), *Sert Gececek Bu Kış* (2006, Hece Y.), *Gerekli Açıklama* (2010, Hece Y.), *Şimdi Aşk Ebediyyen Değişir* (2013, Pan Y.)

İnceleme: *Eşikteki Özgürlük-Çoksesli Şiir* (2011, Hece Y.)

Eleştiri: *Tahlil Tahrip İnşa-Modern Şiir Eleştirileri* (2014, Hece Y.)

- *Bir yandan kendi şiirini kurar ve söylerken diğer yandan başkalarının şiirini de kolaçan edişin, söyleşiyi belli bir odakta tutmak için bir sınırlama getirmem gerektiğini fısıldıyor bana. Saçları Vardır Aşkın’dan başlayıp Şimdi Aşk Ebediyen Değişir durağına gelen ve bir kısmına (Sert Gececek Bu Kış) yakından tanıklık ettiğim şiir yolculuğunu başka zaman mutlaka konuşalım. Fakat bu söyleşi için şimdilik son kitabın Tahlil Tahrip İnşa ve eleştirisi üzerine yoğunlaşalım istiyorum.*

Elbette güncel olan o. Birbirini dışlamayan iki macera: şiirim ve eleştirisi faaliyetim.

- *“Şairlerin gizemli loncasının çetin sırlarını okurla cömertçe paylaşan, okuru aldatmayan bir kitap Tahlil Tahrip İnşa.” diyor kitabın arka kapakındaki son cümle. Öncelikle bugünün şartları dikkate alındığında hâlâ şairlerin gizemli bir loncası olduğunu gerçekten düşünüyor musun?*

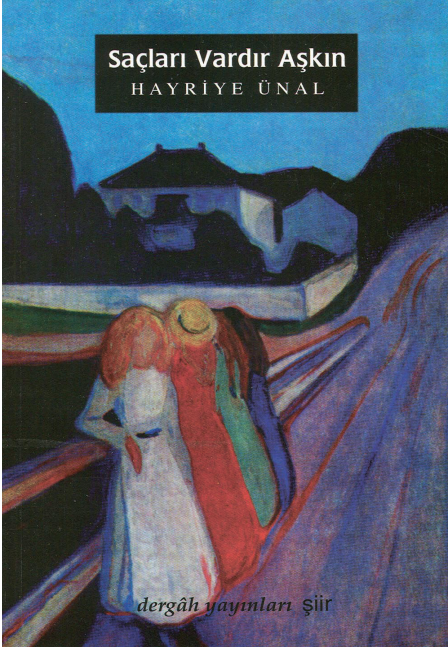
Lonca hep var. Bağlar kuvvetlenir veya zayıflar ama hakiki şairler arasındaki hesapsız irtibat sürer. Bu irtibatın söze dökülmemiş prensipleri vardır. “Uçurumlar birleştirir yüksek tepeleri” der Cemal Süreya. Bu böyle bir şeydir.

- *Peki, bu gizemli loncanın, bugünün edebiyat kamusu/ortamı içindeki işlevi (belki de işlevsizliği) hakkında neler söylemek istersin? Bu gizemli loncanın çetin sırları gerçekten artık günümüzde her şeyin görünür olduğu (görünür olmak için can attığı) bir ortamda nasıl sır olarak kalabiliyor?*

Daha iyi gizleniyor çünkü göze sokulan parazit kabilinden o kadar çok bilgi, bilgi kırıntısı var ki. Kopyalar ve orijinaller hepsi aynı mecralarda yan yana akıyor. Bilgiyi kaynağına kadar takip etmek kadim bir usuldür bilirsin, eskiler uzun yollara çıkarmış bilgiyi teyit için. Bugün değişmiş bilgi ile kaynağına yakın bilgi birbirine bir sekme uzaklıktadır. Bunu bir şikâyet olarak belirtmiyorum. Değişimin karakterini tespit ediyorum. Şifahi bilgiler, kaynak veya asla sadakat hassasiyeti gözetilmeksizin kayda geçmektedir. İçeriğinin dolması beklenen sonsuz sayıda dosyalar küçük alanlarda saklanabiliyor artık. Hep acıkan ve sözle beslenen mecraların doymazlığı sözü yeniden yeniden tedavüle sokmayı teşvik ediyor. Şiire dair sırların saklanabileceği en elverişli ortam bu sonsuz söz ziyafeti.

- *Gelelim cümlelerin son kısmına... Tahlil Tahrip İnşa’nın “okuru aldatmayan bir kitap” oluşu, kitabın girişi okunduğunda elbette açıkça anlaşılıyor. İyi bir okuyucusu olduğunu iddia ettiğin şiirler/şairler üzerine samimiyetini işaret ediyor sanıyorum bu ifade. Fakat biraz da günümüz şiir eleştirisine ve hatta biraz daha genelleştirerek söylersek, günümüz edebiyat eleştirisine bir sitem mi var acaba içinde?*

Aldatma, hassas bir konu. Galiba hayatla ilgili bir sonuç orada paylaşıyor: İlişkilerde, yaşamda yaygın ikiyüzlükten, bildiğimiz anlamda değil ama şöyle; birinin işine geldiği gibi gerçeği çarpıtmasından o kadar yılmışımdır ki

eleştiri sahasında da bunları görmek canını sıkıyor. Sitemi aşabilir, itham da var bunun içinde.

- *Yani okuru aldatan eleştiri yazıları/kitapları da var ama bu kitap sizi aldatmıyor/aldatmayacak mı demek isteniyor arka kapaktan okura? Bu bağlamda günümüzün edebiyat eleştiri ortamını değerlendirmeni istesem?*

Tabii ki büyük bir aldatmaca var. Biraz akli başında herkesin fark ettiği, yeri geldikçe dile getirdiği, fakat iş başa düştüğü zaman kaçamadığı bir oyun sahneye konuyor. Bu büyük güçlerin, kurumların ortaya sürdüğü bir şey değil. İnsani zaafların yenilememesiyle ilgili. Bu nedenle yaygın, bu nedenle önü alınamıyor. Bir konuda, bir kitaba dair yazmak salt o metinden yola çıkılarak olmayıp bir pozisyon almak, bir kurgunun parçası olarak gerçekleşiyorsa hükümlerin samimiyetsiz olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra bugün

eleştirimizin en önemli sorunu, yöntem ve dil sorunudur. Akademik (sıralayıcı, dökümcü, betimleyici) metotlar güncel şiiri değerlendirmede hantal kalıyor, dergilerde yer alan ve güncel olan değerlendirmelerde de metot yokluğu afaki, yargıları test edilemez yazılara yol açıyor. Eleştirimizde dil yoksulluğu, başka disiplinlerle ilişkilendirmede zayıflık göze çarpıyor.

- *Kitabın adını oluşturan son iki kelime, Tanzimat sonrası şiir eleştirisi alanındaki bazı kitap ve makale isimlerine (özellikle Tahrir-i Harâbât [Namık Kemal] ve Şiir ve İnşa [Ziya Paşa]) bir telmihte bulunuyor mu?*

Bunu amaçlamadım hatta bundan kaçmak istedim ama *Tahlil Tahrir İnşa* adını çok sevdiğim için vazgeçemedim. Sonra sonra bu bağlantılar bilakis beni memnun etti.

- *Tahlil Tahrir İnşa'ya, Eşikteki Özgürlük-Çoksesli Şiir'in sunuşunda haber vermiştin. O ilk kitapta daha çok şiire bakacağı zemini inşa eden bir öznenin telaşlı gayretini, bu ikinci kitapta ise kendine bir konuşma kürsüsü inşa etmiş olmanın özgüveniyle eleştiri nesnesine daha rahat bakan bir öznenin hâletiruhiyesini seziyorum.*

Bu tespitin için teşekkür ederim sana sevgili Dinçer. Zemin yaratma telaşım doğru. Bunun, bu sürecin, bitmediğini, bitmeyeceğini ekleyebilirim senin sözlerine. Eleştiri, kuramın ışığında anlam kazanıyor, kuram da, eleştirisiyle sınanıyor. Zemine koyduğunuz kaide eleştirel cümleyi açık hâle getirebiliyor mu bu önemli.

- *Yani, Eşikteki Özgürlük adlı kitabınla sanki temel kavramları ortaya koymak, genel bir çerçeve çizmek isteyen bir tavır, Tahlil Tahrir İnşa'da ise bu*

kavramların yerli yerine oturmasını seziyorum. Doğru mu bu?

Doğru. Fakat *Eşikteki Özgürlük*'te de kısmen kavramlar şiire uygulanmıştır. Fakat olası başka yolların mevcut olduğu bir tonda konuşur *Eşikteki Özgürlük*'ün yazarı. Henüz yaratılmamış şiirler hakkındadır bu konuşma. İdeali görmek, göstermek iddiasındadır. Modern şiirin tüm temalarına, kavramlara, uç durumlara yeni anlamlar yükleyerek özel bir yaklaşma çabası vardır orada. Bu kitabın konusu “olası iyi şiirin çeşitli görünüşleri”dir, edebiliğin görünüşleridir.

Tahlil Tahrip İnşa ise yazılmış şiirleri şiir eden, onu özellikle “o şiir” eden şeyi bulmak için dikkatle şiire bakar. İlgilendiği şairin karakteristik özelliğini şiirinde ve dünyasında araştırır. Bu kitabın konusu “başkasının şiirleri”dir.

• *Eşikteki Özgürlük*'ten bir cümleli alıntıladıktan sonra soracağım sorumu. “Ortaya poetik bir söylem çıkabilmesinin gerek şartı mümkün ve mevcut söyleyişi bir yönüyle ters çevirip silkelemektir.” (s. 89) *Tahlil Tahrip İnşa*'nın ‘tahrip’i bu ‘silkeleme’yi mi imliyor?

Elbette tahrip tam böyle bir amaçla kullanıldı, yani ‘iyi bildiğinizde iyi bilmiyorsunuz’ veya ‘bu şair bildiğiniz gibi değil’ demektir. Şiiri tahrip ne mümkün; tahrip yaygınlaşmış ve ‘laubali’ addedebileceğimiz edebî, sözde eleştirel söyleme yöneliktir kitabımda. Ben bir metinde edebiliği oluşturan koşullarla çıplak şekilde karşılaştırmaya çalışıyorum okuru. Bunu yaparken edebilik sanılan bir şeyin zırra olduğunu söylemek de bu işin bir kısmıdır. Esasen yerine gelmiş her eleştiri, tahlil, tahrip ve inşa içerir. Eleştiri, özellikle tahribe dair kısmı nedeniyle sevilmez. Tahrip, inşayı balatlıyor sanılır. Oysa bilakis inşa, tahrip sayesindedir. Eleştiri, der Jacques Ellul, insanlara “eyleme sekte vurarak engellediği için bütünüyle verimsiz gibi görünür. Onlar, eleştiriyi,

her şeyi peşinen kabul etmediği için negatif, gerçekliğin bütününe otomatik şekilde onay damgası vurmadığı için pesimistik bulurlar.”

- **Kitaptaki otuz dört şair için otuz dört yazı değil ya da şöyle söylenebilir kırk yazı kırk şair hakkında değil. Bu şairler, Hayriye Ünal’ın seçtiği özel şairler mi yoksa seçtiği şairlerden şimdilik otuz dördü mü?**

Seçtiğim şairlerden şimdilik otuz dördü, bu daha doğru bir ifade. Belli dönemlere yoğunlaştım, Edip Cansever hariç İkinci Yeni şairlerini işledim. Sezai Karakoç’a birkaç ayrı açıdan baktım. Cahit Zarifoğlu şiirine yönelik dikkatlerim daha geniş bir yer kaplıyor kitapta. Bu da bir eleştiri açısı. Bir hüküm belirtir öneme dair. Seksen kuşağı şiirinden seçtiklerimi de öne çıkan tarafları açısından eleştiriye tabi tuttum. Şunu vurgulamalıyım, bu kitap henüz bitme-

di. Devamı yazılıyor. Devamında hem boşlukları dolduracağım hem de günümüze yaklaştıkça beliren yeni şairleri ilave edeceğim.

- **“(...) burada yer alan şairlerin ‘örnek okur’u bendim.” diyorsun. Sanırım sen, şiiri tam olarak anlamış olan okuru örnek okur olarak kabul ediyorsun, bense, anlamaktan öte tüm yönleriyle hiçbir anlam kırıntısı dışarıda kalmayacak şekilde kucaklayabilen (ki böyle okur o yüzden olasılığı düşük bir okur) bir okuru örnek okur olarak düşünüyorum. Örnek okur, ete kemiğe bürünmüş ve metnin asgari şartlarını yerine getirmiş bir okur mudur yoksa o metni okuyacak olan en son kişi kalana kadar (yani bir nevi sonsuza kadar) hiçbir zaman tecessüm etmeyecek bir ideal okur mudur?**

İkisi de olabilir. Örnek okur iki anlamda da kullanılabilir. Esasen Manguel’in ideal okur dediği kimseye daha yakıным. İdeal okurun, tüm eserleri anonimmiş gibi okuduğunu söyler Manguel. İdeal eleştirmen ideal okurun ta kendisi. Bir metni anonimmiş gibi okumak, metni yazarından ve dış koşullardan soyabilmek, onlardan etkilenmemek demektir. Metne hakkını teslim etmek için iyi bir yol, böylece isimler etrafında oluşan halelerin metne torpil yapmasının da önüne geçilebilir. Bu manada gözümde büyüttüğüm, yorumlamama engel teşkil edecek denli putlaştırdığım hiçbir şair yok kitabımda.

Bilişsel modellemeye göre, okurun metinden aldığı bilgiler zihinde işlenerek yeniden kurgulanıyor. Bilişsel anlatıbilim de okurun kafasında bu “inşa”nın nasıl gerçekleştiğini düşünür. Eleştirmense metnin ürettiği anlama sa-

dık kalmaya çalışırken zihninde oluşan yeni modelleri de yorumuna katar. Şiire şerh de düşer. Benim örnek okur oluşum tüm yönleriyle kucaklamadığımda bile parçacık düzeyinde şiiri kavramış olmamdan ve şairle hemzemin olmamdan ileri gelir.

• *Şiir eleştirisinde kullandığın ya da yeniden üretmeye çalıştığın terimlerin birçoğu yanılmıyorsam anlatıbilim (narratology) kökenli. Bu şiir eleştirisindeki kısırlığa mı (yani senin dışındaki sebeplere mi) yoksa şiire daha çok anlatı-merkezli bir metin olarak bakmana mı (yani senin özel bakışından kaynaklanan bir doğal zorunluluğa mı) bağlı?*

Bu çok güzel, doğurgan bir soru. Ben yazılar yazmaya başladığımda hem çağdaşlarımın hem de benden evvelkilerin düzyazılarını elden geçirdim. İki sorun tespit ettim: Birincisi, mevcut eleştirel dağarcık şairin dünyasını kavramakta aciz kalıyordu. İkincisi, belirlenen bazı ölçütler nas kabul ediliyor, sorgulanmıyordu. “Bütünlük iyidir” gibi. “Yalınlık iyidir” gibi. “Hadi ordan” demek için bile bir temel atmanız gerekir. Romana düşkünümdür, romanla ilgili röportajlar, yazılar da çok ilgimi çeker. Roman kuramlarıyla ilgilenirken bunlardaki somutluk beni çok etkiledi. Şiire dair mistiklik gibi ele avuca gelmeyen sözcüklerle iş görülürken roman kuramcısı bakış açısı, bilinç akımı, kronoloji, tipler vb. gibi somut konuşuyordu. Paul de Man, Northrop Frye, Roland Barthes, Tzvetan Todorov, Fredric Jameson, Terry Eagleton... severek okuduğum zeki yazarlar. Fakat beni en çok bir Fransız eleştirmen, René Girard ve bir Rus, Mihail Bakhtin etkilemiştir. Bu

Bugün eleştirimizin en önemli sorunu, yöntem ve dil sorunudur. Akademik (sıralayıcı, dökümcü, betimleyici) metotlar güncel şiiri değerlendirmede hantal kalıyor.

ikisinin yaşamı ve edebiyatı derinlemesine kavrama kabiliyetleri üst düzeydedir. İkisi de anlatıbilim çerçevesinde fakat esasen “poetik” mahiyeti konuşurlar. Deleuze’ün de örnek okurluğunu beğenirim. Deleuze, kendini bana Proust’u ve Kafka’yı okuma şekliyle ispat etmiştir.

• *Anlatıbilimden söz açmışken sormadan edemeyeceğim. Anlatıbilimin, bir anlatı metnini oluşturan, hikâyelik/romanlık oluşumu tespit edebilmek ve üzerinde konuşabilmek için senin de vurguladığın gibi, yeterince sistematik ölçütlere ulaşmış durumda. Şiir alanında, belki birkaç yüzyıl önce böyle ölçütlerden bahsedilebilirdi. Fakat geride bıraktığımız ve içinde bulunduğumuz yüzyıl içinde bu ölçütler (hepimize okullarda öğretilen vezin, kafiye vs. gibi) bugün şiire bakarken önümüzü açmıyor. Hem şiiriyet denen şeyi nasıl algıladığını hem de bir romandaki romanlık oluşumun tespit edilişine benzer bir şekilde bir şiirde şiiriyetin tespit edilişini kolaylaştıracak bir teoriyi mümkün görüp görmediğini merak ediyorum.*

Az evvel sözü geçen Girard, romanı iyi, derin, kalıcı kılanın “romansal hakikat” olduğunu ileri sürüyor. Bunun karşısına ise “romantik yalan”ı koyuyor. Anlatıları bıçakla ayırırcasına birbi-

rinden ayırabiliyor bu ölçüyle. Şiiriyet diye yaygın olarak bilinen şey, bence romantik yalana denk düşüyor, çünkü kalp üstünden vb. işletiliyor. Manevi bir değer gibi işleniyor. Bu yalanın ta kendisidir. Manevi değer olarak kurumlaşan her şey üst üste yığılmış bazı maddi değerleri (kazançları) gizlemeye yarar. Şiiriyetin, şiirden başka -dünyayı yönetmeye mahsus birtakım- şeylere alet edilmekten kurtulması için yeniden dünyevi gerçekle tanımlanmaya ihtiyacı var. Hadi buna “şiirsel hakikat” diyelim; ama “şiirsel”in de “hakikat”ın de üzerinde, yöresinde birikmiş anlam ataletinden nasıl kaçabiliriz?

- **Biliyorsun, eleştiri bazı eleştirmenlerce metin ile okur arasındaki iletişim açısından bir gürültü olarak da tanımlanıyor. Sence bunda bir haklılık payı var mı?**

Gürültünün tanımında “istenmeyen” olmak var. İletişimde parazit yapan

şeydir gürültü. Sisteme ait olmayan ve mesajın, yani iletilmek istenen sinyalin içeriğini bozan şeye gürültü denir. Bu sebeple bu görüşün kesinlikle haklılık payı yok. Bir defa, eleştiri sistem içinde görülmek zorundadır. İkinci olarak da edebiyatın özgün içeriği “sinyal” ve “mesaj”dan ötede ve üsttedir. Eleştiriyi bozulması olası görülemez. Eleştiriyi bozuluyorsa ve etkinliği azalıyorsa o eserin edebiliği tartışmalıdır, sorun özgün metnin kökünde demektir.

- **Bahsettiğim görüş, sevgili Hayriye, gürültüyü tümüyle olumsuz bulmuyor, soruma bunu eklemek isterim.**

Elbette. Hatta başka bir görüşe göre edebiyat da bir gürültü kabul edilebilir. Söz gelimi ilahi mesajların anlaşılması açısından sanat bazen bir gürültüdür, hatta Platon’a sorarsak sakıncalıdır. Ben eleştirinin istenmeyen oluşunu sadece bahsettiğimiz “gürültü” kavramı nedeniyle söylemedim. Eleştiri bilakis “iletişim” kanallarını açan şeydir. Eleştirinin istenmemesi köklü bir sorunu-muzla ilgili: şiiri akıldan uzak olarak düşünen bir gelenek var Türkiye’de. Az evvel başka biçimde söyledim. Kalp/akıl, duygu/akıl, sözel/sayısal türü gerçek olmayan ayrımlara inanan bir toplumuz. Şiiri kalp tarafına, duygu tarafına ve sözel tarafa yazıyor kötü alışkanlıklar. Eleştiri veya daha genel olarak deneme vb. içine alarak düzyazı diyelim, bunu da karşı tarafa uygun görüyor. Böylece başlıyor yanlış. Şiiri idealize edince, yani ona hakikat elçiliği (bu defa hakikat, az evvel bahsettiğimizden farklı olarak hazır-hakikat, copy paste kutsal, birilerinin çıkarını ulvi gösteren türde) türü hiç yerine getiremeyeceği anlamlar yükleyince mevcut şiir de bu ideale ulaşmak şurada dursun yaklaşamayınca bile bir karanlığa gereksinim duyuluyor.

İçinde neyin ne olduğu belirsiz kalan bir karanlık. Eleştiri işte bu karanlığı yok etmeye yeltenir. Bunun için de eleştiriye/düzyazıya yönelik nerede bir nefret ifadesi varsa orada şiir konulu bazı peygamber adayları türemiştir. Havanın dağılmasını, aldatmacanın son bulmasını, insanların şiir hurafelerine olan inançlarını kaybetmelerini asla istemezler. İyi olmayan şiir, eleştirisiz bir ortamda placebo etkisi gibi bir etki uyandırabilir, iyi sanılabilir, bir süre. İnsan ömrüne göre oldukça ciddi bir süre. Eleştiri bu sahteliğin bitişini ivmelendirir.

• ***Peki, genel olarak günümüz edebiyat eleştirisini ve tabii ki özel olarak da şiir eleştirisini nasıl görüyor, yorumluyorsun?***

Eleştiri neşterdir: İyileştiren ince kesici alet. Neşter sözcüğü “bilgi” anlamına da geliyor. Eleştiri, iyileştirir. Ülkenizde daha iyi bir şiir, daha düzeyli bir edebiyat topluluğu vücut bulsun istiyorsanız edebî eleştiriye zemin hazırlamak, yazmak, yazdırmak boynunuza borçtur. Bir edebiyatta eleştirel düzyazının gelişmemesi; kaosa, ölçülerin kaybına, iyi şeylerin hasıraltı edilmesine, bilhassa “erdem”, “iyilik” vb. pozitif görünümlü (fakat paket) değer etiketleri altında bağılılığın pazarlanmasına yol açar.

Şu durumda, hastalık yaygınlaşsın, ilaçlarımız satılsın piyasası hüküm sürüyorsa kimse eleştiriye istemeyecektir. Alenen istenmediği söylenmese bile, eleştiriye ikame etmenin yanından bile geçmese de otorite kurma teşviki içeren yıllık, seçki, antoloji türü mevcudu derleyen çalışmalar bu isteksizliğin somut sonucudur. Şiir eleştirisi metin altı yorumlarına indirgenmiş hâlde. Örgün eğitimin şiire yaklaşımında ciddi sorunlar var. Eleştirinin yokluğunu, yarattığı

Esasen yerine gelmiş her eleştiri, tahlil, tahrip ve inşa içerir. Eleştiri, özellikle tahrip dair kısmı nedeniyle sevilmez. Tahrip, inşayı baltalıyor sanılır. Oysa bilakis inşa, tahrip sayesinde.

boşluğu öğrencilerle temas ettiğinizde hemen anlarsınız. Şiire dair en bildik klişelerle dolu kafaları.

• ***Bir şair olarak, şiir eleştirisine girmek senin ifadenle ‘eleştiri nesnesini deneyimlemiş olmak’ olumlu ve olumsuz sonuçlar doğurabilir: Hem eleştirirken hem de bu eleştiriye dilendirirken. Bir şair olarak eleştiriye soyunmuş olmanın kolaylıklarından, zorluklarından, tehlikelerinden, keyifli taraflarından bahsetmeni istesem...***

Ben şiir okurken duramıyorum. Dilin şiirdeki hareketi, başka türlü olabileceksen tam da olduğu gibi olması, çoğunlukla kusurları ilgimi çekiyor. Eleştirel kafa zamanına müdahale eder ve ilgili sanata dair jargonun yaratılmasını ancak eleştirel kafa sağlar. Jargon yaratmak önemlidir. Bu konuşma boyunca birçok şikâyet dile getirmiş olmama rağmen yazdığım her yazı yerini buldukça müthiş keyifleniyorum. Kavramlarım dolaşıma giriyor, edebiyata sahih bir bakış açısı getirmeye çalışıyorum. Bu çabam bazen sürpriz şekilde bir karşılık buluyor. Tehlike denebilir mi şuna bilemiyorum, birden fazla türde ürün verdiğinizde farklı kimlikleriniz arasında tercih yapma şansı veriyorsunuz okura ve çağdaşlarınıza.